

Norbert Scheuer

Zimní včely

P R
O S T
O R

**P R
O S T
O R**

Norbert Scheuer

**P R
O S T
O R**

Norbert Scheuer
Zimní včely

přeložila Jitka Nešporová

Praha, 2021

**P R
O S T
O R**

Autorem ilustrací v této knize je Erasmus Scheuer.

Knihu finančně podpořily

Ministerstvo kultury ČR

MINISTERSTVO
KULTURY

Goethe-Institut

GOETHE
INSTITUT

Česko-německý fond budoucnosti

ČESKO-NĚMECKÝ
FOND BUDOUCNOSTI
DEUTSCHTSCHEMISCHER
ZUKUNFTSFONDS

© Norbert Scheuer 2019

Translation © Jitka Nešporová 2021

Illustrations © Erasmus Scheuer 2019

Czech edition © PROSTOR 2021

ISBN 978-80-7260-510-1

Pro Elviru

Je mi smutno po včelách. Utýraly je nenávistné armády.

Isaak Babel, *Rudá jízda*

Deník z let 1944–1945

Egidius Arimond

Nedatovaný list

*Celou skutečnost zobrazit
nelze. Jen její výběr.*
Pär Lagerkvist

Bydlím v hornickém městečku ležícím na řece, jež se vine opuštěnou členitou krajinou, oblastí s malými vesnicemi uprostřed pastvin a smrkových, borových i bukových le-sů, co se táhnou až k belgickým hranicím. Odjakživa to byl pustý, neúrodný kraj, který vznikl během variského vrásně-ní, ční tu horské hřebeny sopečného původu, jež převyšují pahorkatou krajinu s její bujnou vegetací, kterou včely oči-vidně milují, neboť tu žijí dlouhé miliony let, byly tu dáv-no předtím, než povodí říčky Urft začali osidlovat lidé. Po mnoha staletích sem mniši přinesli křesťanství, zdejší kelt-ské a germánské kmeny však přesto dál uctívaly své bohyně i duchy lesa a země. K těmto prvním mnichům patřil i je-den z našich předků, jak nám vyprávěl otec, byl to benedik-tin jménem Ambrosius, žil v nedalekém klášteře a včelařil. Kvůli milostnému poměru s venkovským děvčetem tento Ambrosius v roce 1492 klášter opustil a v jedné z horských vísek založil rodinu. Z tohoto svazku vzešla první generace Arimondů. Přišly války, morové rány, hladomory, období

míru a zase války, kdy mí předci chovali včely a hospodařili na vápnité půdě v povodí Urftu a přežili tak všechny útrapy dějin. Teprve můj otec hospodaření zanechal a začal pracovat v nedalekém rudném dole – a přitom dál choval včely. Já jsem z rodiny první, kdo usiloval o akademické vzdělání, a kvůli studiím jsem na delší dobu opustil rodnou Eifelskou vrchovinu. Nakonec jsem se vrátil domů, když matka zemřela a otec, sešlý věkem, tu žil sám. Nejprve jsem nastoupil jako učitel na místní gymnázium, a přitom jsem otci pomáhal se včelařením. Od té doby, co jsem byl ze školské služby předčasně propuštěn, starám se už jen o včely a sám pro sebe pátrám po našem benediktinském předkovi. Živobytí si obstarávám prodejem výrobků z medu, svíček z včelího vosku a medoviny, své zboží nabízím po obchodech v okolí anebo na trzích. Až skončí válka, chci odsud odejít a konečně dát té ponuré krajině sbohem, začít život ve velkém městě; bojím se ale, že pak už bude pozdě, tolik měst už je zničených. Možná tu budu muset zůstat napořád.

Zima 1944

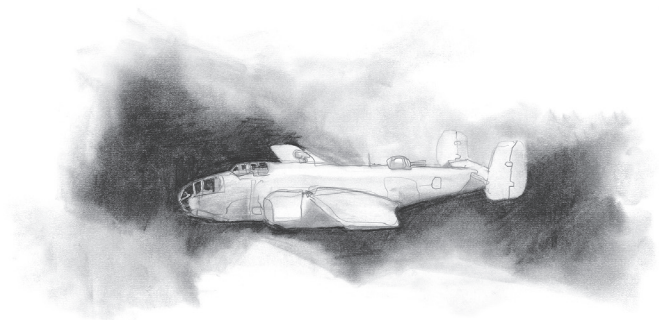
Pondělí 3. ledna 1944

Havarovalo tu letadlo, americký letoun Mitchell B-25. Včera jsem byl na místě, kde se zřítil. Letadla jsme s bratrem Alfonsem pozorovali už v dětství a já se o ně zajímám dodnes. Většinu strojů poznám podle obrysu, podle hranatých, oválných nebo špičatých křídel, trupu nebo ocasní plochy řízení a podle příslušné výzbroje. Bratr odjakživa snil o tom, že se nějakým způsobem vzdálí zemi a nechá ji daleko za zády; co si vzpomínám, chtěl se stát hvězdoplavcem. Na zdi v jeho pokoji ještě pořád visí jeho kresby letadel a raket, se kterými měli lidé dobýt vesmír. Na policiče jsou knihy Hanse Dominika a Julese Vernea, romány o kosmických cestách a dobrodružných expedicích do nitra Země. Po skončení školní docházky se Alfons přihlásil k luftwaffe. První zprávu jsme od něho dostali až v době, kdy již několik měsíců navštěvoval pilotní školu. K dopisu byla přiložena fotografie; je na ní vidět, jak stojí s kamarády vedle cvičného letadla v hangáru a usmívá se.

Od začátku války nad Urftem denně přelétají stíhací eskadry a bombardovací letouny. Podle zvuku motorů je často rozpoznám dříve, než jsou vidět.

Mitchell B-25 se zaryl přídí do země. V rámu prosklené kabiny viselo spálené tělo; hlavy, nohy a ruce ostatních členů osádky ležely rozmetané v bahnitěm poli, pilot s vy-mknutými končetinami zůstal sedět hned vedle svého stroje. Nalezeno bylo jen pět členů osádky. Vojenská policie zata-rasila široké okolí; vojáci ohledali mrtvé, nalezené zbraně ihned skryli v ramenních vycpávkách svých mundúrů. Poz-ději se v místním hostinci povídalo, že našli boxery, pistole,

hedvábný šátek s potiskem říšské mapy, kapesní kompas, zavírací nůž, zlaté prsteny, pilotní hodinky, rodinné fotografie, bibli, fotky nahých žen světlé i tmavé pleti.

Mitchell B-25:

Osádka: šest mužů, pohon: dva hvězdicové motory Wright Cyclone, každý o výkonu 1850 koňských sil, výzbroj: osm kulometů jako obranná výzbroj, osm kulometů pro střelbu vpřed, nosnost pum: 1800 kg

Úterý 4. ledna 1944

*Aspera perpessu fiunt iucunda relatu.** Když jsem jako dítě nemohl spát, často jsem se setmělou zahradou provoněnou jasmínem a zimolezem potají plížil nahoru ke včelínu u skály. Bříšky prstů jsem se dotýkal zašlých smrkových prken, obezřetně jsem poklepával na dřevo, mluvil s včelkami, přikládal jsem ucho k česnu a čekal na jejich odpověď. Naslouchal jsem podrážděnému bzučení, jež se záhy poté, co se včely sladily, zase proměnilo v tiché, souzvučně pulzující šumění, které znělo důvěrně a útěšně. V létě jsem někdy i usnul na zemi před včelínem a teprve zrána mě probudil bzukot vylétajících včel.

* *Co bylo těžké vytrpět, o tom se snadno vypráví.*

Středa 5. ledna 1944

Když na konci 19. století v našem regionu znovu vzkvétala těžba olova, táhlo to selské synky k práci v dolech, protože se tam víc vydělávalo. Do kraje kolem Urftu tehdy přicházeli horníci z mnoha zemí; usadili se se svými rodinami v městečku Kall a jeho okolí a tisíce dělníků brzy hledaly v podzemí olověnou rudu, manganové konkrece a stříbro. Následovaly sloje a razily do země stále delší a hlubší štolly, a časem tak vznikl obrovský, dnes již zapomenutý labyrint šachet a chodeb. Na zemském povrchu, na někdejších pastvinách i orné půdě, se nakonec vypínaly haldy strusky a jedovatého olověného písku. Z jedné zemědělské vsi na březích Urftu se tehdy během několika let stalo hornické městečko s kulturním domem, knihovnou, gymnáziem, reálkou a průmyslovou školou i vlakovým spojením, odkud se vytěžená a přetavená ruda dopravovala k moři a potom dál až do Brazílie a na Nový Zéland. Také otec se po návratu domů z první světové války stal horníkem v jednom z mnoha olověných dolů. A vedle toho, jak už jsem zmínil, dál skromně hospodařil a choval včely. I já ještě držím prasata, slepice a jednoho koně, rýnského chladnokrevníka, který mi slouží při převozu úlů na včelí pastvu. Když se rodiče vzali, postavil otec na pozemku při okraji vsi dům z červeného pískovce, který vylámal ze skály na konci zahrady a rozsekal na kvádry. Dům stavěl několik let a krátce po jeho dokončení jsem se narodil. Těsně u pískovcových skal umístil otec nový včelín, hned vedle kůlny, kde měl dílnu s nářadím a kde v posledních letech života sedával ve starém křesle a věnoval se kresbě včel – sběraček, stavitelek, strážkyň, královn, jejího